

PROFESOR DR RADIVOJE MARINOVIĆ

(povodom 70-to godišnjice života)

Profesor Dr Radivoje Marinović, jedan od naših najistaknutijih algologa, rođen je 1902. godine u Negotinu, u kome je učio i osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu studirao je Biološku grupu nauka; diplomirao je, sa odličnim uspehom, 1928. godine. Stručni ispit za profesora biologije položio je 1932, pri čemu je stručni deo ispita visoko ocenjen. Doktorsku disertaciju, pod naslovom **«Prilog poznavanju alga okoline Beograda»**, odbranio je februara 1955. godine, a iste godine je i promovisan za doktora bioloških nauka.

Još kao student IV godine radio je, u svojstvu asistenta dnevničara, prvo u Fiziološkom zavodu a zatim u Botaničkom zavodu tadašnjeg Filozofskog fakulteta u Beogradu. Posle završenih studije profesor Marinović je najpre radio kao suplent gimnazije u Negotinu, a za-

tim, posle položenog stručnog ispita za profesora biologije, u Botaničkom zavodu Filozofskog fakulteta u Beogradu, u Drugoj muškoj gimnaziji i Državnoj realci u Beogradu.

Posle oslobođenja Beograda, 1944. godine, radio je kao profesor gimnazije u Prosvetnom savetu NR Srbije na izradi planova i programa iz biologije za učenike gimnazije i učiteljskih škola. Iste godine, prilikom organizovanja Poljoprivrednih radova, od strane tadašnjeg Ministarstva prosvete, za učenike gimnazije i učiteljskih škola, profesor Marinović je upućen u Odbor koji je imao zadatak da organizuje rad na terenu.

Oktoobra 1949. godine profesor Marinović je izabran za predavača pri Katedri botanike Filozofskog fakulteta u Beogradu. Posle odbranjene doktorske disertacije izabran je, maja 1956., za docenta na istoj katedri. Za vandrednog profesora izabran je juna 1967. godine, a za redovnog profesora pri istoj katedri, juna 1970. godine.

Profesor Marinović se još odmah posle završenih studija počeo baviti **proučavanjem flore i vegetacije alga**. Prikupljanje i proučavanje alga vršio je najpre iz voda Negotinskih ritova, a zatim iz stajaćih i sporotekućih voda okoline Beograda. Docnije, profesor Marinović je ova algološka ispitivanja proširio i na planinske tekuće vode i njihova izvorišta. U daljoj fazi istraživanja preneo i na neka specijalna staništa, kao što su pećinske vode i vode sa specifičnim hemijskim sastavom (npr. kisele vode, gvoždene vode, itd.), pa je u ovim specifičnim ekološkim uslovima prikazao i posebne grupe alga.

Na osnovu ovih istraživanja proizašao je, prirodno, i veći broj naučnih radova iz **algologije**, da napomenemo sledeće: Prilog poznavanju alga Negotinskih ritova; Prilog poznavanju alga stajaćih i tekućih voda okoline Beograda; Rezultati fikoloških istraživanja voda Grabovačko-posavskog kanala; Prilog poznavanju epifitnih alga u vodama Grabovačko-posavskog kanala; Odnos izmenju pH i vegetativnog razvitka *Cladophora* u vodama Grabovačko-posavskog kanala; Ispitivanje saprobiteta izvora Popovo vrelo i alga nastanjenih u njemu; Zapažanja o sastavu neustona u vodama Ratarskih kanala; O rasprostranjenju *Pleurococcus naegeli* u odnosu na prirodu podloge; Zapažanja o pojavi *Hydrodictyon reticulatum*; Prilog poznavanju alga u vodama reke Obnice; O genetičkoj vezi izvorskih i suvozemnih alga; Algen in den Quellen des Flusses Gradac; Untersuchungen massenhaftlicher Erscheinung der makroskopischen Fadenalgen im Kanal des Eissenwerkes bei Nikschic; O masovnoj pojavi makroskopskih končastih alga i oštećenjima koja time nastaju; O zaštiti alga naseljenih u izvorištima reka; Algen im Sammeltrichter des Flusses Banja bei Valjevo; Alge u izvorištima tekućih voda; Alge u mineralnim vodama Dečana; O mikrofitama u mineralnim vodama; Mikroflora u mineralnim vodama Pokleka; O pH vrednosti voda i uzrastu mikrofitu u tim vodama; Beitrag zur Erforschung der Mikroflora einiger Quellengewässer von Kosovo und Metochien; O rasprostranjenju Tetraspora ulvacea u vodama Srbije; Hare u mineralnim vodama Pokleka.

Profesor Marinović je obrađivao i neka pitanja iz **lihenologije**. Tako, na primer, proučavao je lihenofloru specijalnih staništa, kao što je Deliblatska peščara (pri čemu se posebno osvrnuo na uticaj pH vrednosti takvih staništa). Između ostalog, profesor Marinović je, na osnovu prikupljenog i brižljivo proučenog materijala, jasno utvrdio da je floristički sastav Peščare, u odnosu na lišajeve, rezultat ne samo prirodnih uticaja već velikim delom i antropogenog delovanja. Uticaj čoveka na Peščari je svuda veliki, pa je i rasprostranjenje lišaja na njoj posledica tih uticaja, pored onih koji dolaze od ostale prirode.

Iz **lihenologije** profesor Marinović je objavio sledeće radove: O štetnom dejstvu lišaja na predmete od istorijske i umetničke vrednosti; O higrofilnosti kod lišaja *Xanthoria parietina*; O naseljenosti lišaja *Xanthoria parietina* na drveću Deliblatske peščare; Beitrage zur Kenntnis der Flechten von Deliblatska peščara; O pH vrednosti kore drveća i naseljenosti lišaja *Xanthoria parietina*; Über das Vorkommen von *Canitias* bei Flechten von Deliblatska peščara.

Profesor Marinović je objavio i izvestan broj radova iz **anatomije biljaka**, pri čemu se naročito ističu rezultati ispitivanja građe pokoričnih tkiva. U ovim priložama nalaze se i interesantni podaci o deobi potpuno

diferenciranih tkiva čije ćelije imaju debele i hemijski izmenjene zidove.

Iz **biljne anatomije** profesor Marinović je objavio sledeće radove: Über das Hautgewebe bei *Viscum album*; O deobi ćelija pokoričnih tkiva u stablu *Viscum album*; O građi adventivnih korenova u *Myriophyllum verticillatum*.

Ovi radovi su objavljeni u našim renomiranim naučnim časopisima, pri čemu se profesor Marinović istako posebno kao vredan saradnik Glasnika Botaničkog instituta i bašte Univerziteta u Beogradu.

Profesor Marinović se angažovao i u rešavanju izvesnih **stručnih i praktičnih pitanja iz biologije**, za koja su bile zainteresovane neke naše organizacije i ustaove. U izvesnom broju takvih radova profesora Marinovića izneti su načini odstranjivanja alga i lijaševa, u nekim slučajevima kada je njihovo razviće bilo masovno i uz to štetno. Ova, praktična pitanja vezana za algologiju i lihenologiju, profesor Marinović je rešavao u sledećim radovima: Flagelate i alge kao indikatori hemijskog sastava vode; Polni proces kod Volvocales i njegova zavisnost od uslova spoljašnje sredine; Suvozemne alge i njihov značaj za poboljšanje plodnosti zemljišta; Vodeni cvet prozrokovan algama i njegova eventualna štetnost; Parazitne alge; Epifitne i endofitne alge; Razvitak alga u zavisnosti od hemijskog sastava vode i njihov uticaj na sam sastav vode; Rasprostranjenje alga u zavisnosti od temperature vode; Simbiontne alge; Značaj alga; Lišaji i njihov značaj u prirodi i za čoveka; Alge i pitanje njihove savremene klasifikacije; Vrste lišaja na fasadi crkve manastira Visoki Dečani; Zaštita fasade crkve manastira Visoki Dečani; Odstranjivanje alga iz kanala Nikšićke železare; O razvitku alga u masi na uređajima za hlađenje amonijaka u Beogrđskoj hladnjači i zaštita istih.

Profesor Marinković se bavio i **popularizacijom nauke**, pa je napisao i nekoliko naučno-popularnih priloga (Vitamini; Šume i njihov značaj za čoveka; I životnije gaje biljke, i druge). Sa nizom članaka iz biologije i nižih biljaka učestvovao je i u nekim našim enciklopedijama (pre rata u enciklopediji »Sveznanje«, a zatim i enciklopediji »Mozaik znanja«, sveska »Biologija«).

Profesor Marinović je istaknuti nastavnik biologije, koji je svoju nastavničku karijeru započeo kao profesor gimnazije (najpre u Negotinu a zatim u Beogradu), da bi je, uspešno, nastavio kao univerzitetski nastavnik. U Botaničkom institutu i bašti Univerziteta profesor Marinović je držao nastavu iz Anatomije biljaka i Sistematike nižih biljaka, a u najnovije vreme iz Sistematike nižih biljaka sa osnovama mikrobiologije. On se posebno zalagao za uvođenje na Biološkom odelku Prirodno-matematičkog fakulteta posebnog predmeta **Mikrobiologija**, što je, najzad, i urodilo plodom. Ustvari, profesor Marinović je nastavu predmeta **Sistematika nižih biljaka sa osnovama mikrobiologije** prvi držao ne samo u Beogradu, na Prirodno-matematičkom fakultetu, već i na odgovarajućim fakultetima u Novom Sadu i Prištini.

Profesor Marinović se posebno istakao u jednoj od najvažnijih obaveza univerzitetskih nastavnika, obezbeđenju odgovarajućih udžbenika za svoj predmet. Do sada, napisao je sledeće udžbenike: Anatomija biljaka; Sistematika nižih biljaka I deo; Sistematika nižih biljaka II deo; Osnovi mikologije i lihenologije.

Iz svega što je rečeno jasno se ističe plodna i svestrana naučna i nastavnička delatnost profesora Marinovića, naročito njegov doprinos našoj algologiji. Poznavajući neumornu aktivnost profesora Marinovića, sasvim je opravdana nada da će on i dalje uspešno raditi u svojoj naučnoj oblasti i struci.

Spisak najvažnijih naučnih radova profesora Marinovića:

1. Prilog poznavanju alga Negotinskog rita. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1953.
2. Prilog poznavanju morfoze u *Tabellaria flocculosa* Kütz. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1954.
3. Prilog poznavanju alga stajaćih i tekućih voda okoline Beograda. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1955.
4. Rezultati fikoloških istraživanja voda Grabovačko-posavskog kanala. — 1957.
5. Prilog poznavanju epifilnih alga u vodama Grabovačko-posavskog kanala. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1957.
6. Odnos između pH i vegetativnog razvitka *Cladophora* u vodama Grabovačko-posavskog kanala. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1957.
7. Zapažanja o sastavu fitoneustona u vodama Ratarskih kanala. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1959.
8. O rasprostranjenju *Pleurococcus naegeli* u odnosu na prirodu podloge. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1959.
9. O genetičkoj vezi izvorskih i suvozemnih alga. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1959.
10. Algen in den Quellen des Flusses Gradac. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1960.
11. Untersuchungen massenhaftlicher Erscheinung der makroskopischen Fadenalgen im Kanal des Eisenwerkes bei Nikšić. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1960.
12. O higrofilnosti kod *Xanthoria parietina*. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1961.
13. Alge u izvorštima tekućih voda. — Glasnik Prirodnjačkog muzeja, Beograd, 1962.
14. O naseljenosti lišaja *Xanthoria parietina* na drveću Deliblatske pešcare. — Glasnik šumarstva, Beograd, 1963.
15. Beitrag zur Kenntnis der Flechten von Deliblatska pešcara. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1967.
16. Über das Hautgewebe bei *Viscum album*. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1967.
17. O pH vrednosti voda i uzrastu mikrofitu u tim vodama. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1968.
18. Beitrag zur Erforschung der Mikroflora einiger Quellengewässer von Kosovo und Metochien. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1968.
19. O rasprostranjenju *Tetraspora ulvacea* Kütz. u vodama Srbije. — Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini. — Priština, 1969.
20. Über die Charas in Mineralgewässern der Pokleka. — Glasnik Botaničkog zavoda i bašte, Beograd, 1970.

Profesor Dr Milorad Janković